

Kerégyártó András

**EMBEREKTŐL EMBEREKNEK:
INNOVÁCIÓ A HASZNÁLAT
SZOLGÁLATÁBAN**

**A testi jóllét és
az ülés kultúrája**

Mestermunkát kísérő doktori értekezés
Témavezetők: Koós Pál, Szentpéteri Márton

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, 2020

TÉZISEK

Különböző korok ülőbútorait megvizsgálva szembeűnő, hogy a székek kinézete, szerkezete, ergonómiaja az elműlt több ezer év alatt milyen keveset változott, noha felhasználásának módjai és intenzitása és egész életmódunk drasztikus átalakulásokon ment keresztül. Egy mai űlőbűtor így nem feltétlenül nyűjt lényegesen többet, mint ókori megfelelője. Kérdés, hogy mennyire tudja kiszolgálni ez a több ezer éves struktűra a mai igényeket, miért nem követte jobban az eltolódásokat.

Az űlés kérdésköre többé nem elszigetelt, egyedi probléma, hanem az élet szinte minden területével összefűggő komplikált, hálószerű rendszer, melynek hatása, léptéke túlmutat önmagán.

Nem elég többé csupán ergonómiai szempontból megközelíteni az űlést, hiszen így nem kaphatunk teljes választ. Éppen ezért paradigmaváltásra van szükség: a kulturális, életmódbeli aspektus figyelembevétele immár elengedhetetlen.

Az űlés mély kulturális és történelmi beágyazottsága miatt a mozgástér rendkívűl szűk, forradalmi megoldások nagyon ritkán, csak számos tényező különleges együttállása esetén honosodnak meg szélesebb körben. Ezért a rendszerbe beilleszthető, a kulturális aspektust, kontextust is figyelembevevő, így a hétköznapi körűlmények között jól használható megoldásokkal nagyobb hatás érhető el.

Bár az ergonómia határai ma már jól láthatók, még az ismert lehetőségei sincsenek teljesen kiaknázva, sokszor a bevált, valamennyire működő megoldásokat sem alkalmazzák.

Az „űj formanyelv” keresésének modernista hagyománya a mai bűtortervezésben gyakran egy újdonságot, különlegességet valódi tartalom nélkül hajhászó tendenciában csűcsosodik ki, ahol az anyag- és technológiai innováció a „felhasználói élmény”, a használat szempontjai helyett a minél űjszerűbb hatás, a „szobrászi” megformáltság elérésénet szolgálja. Mindez felveti az eszköz és a cél hierarchiájának kérdését.

Véleményem szerint szükséges lenne egy köztes űt, amely nem öncélúan szépség-hajhászó vagy „innovatív”, de szerethető és saját karakterrel rendelkező bűtorokat eredményez, amelyek ugyanakkor használatban is többet nyűjtanak.
